

PROPUNERE DE POLITICĂ PUBLICĂ

Adaptarea ușoară a copiilor la creșă sau grădiniță

AUTOR: Nazaria Iulia, bursier a proiectului “Promoting Women in the Policy Sector”

Mentor: Leucă Stela

Acest material este cu finanțare oferită de către Ambasada Statelor Unite ale Americii, în cadrul proiectului „Promoting Women in the policy sector, proiect implementat de comunitatea pentru politici publice WatchDog.MD. Afirmările și recomandările din acest document aparțin exclusiv autorului și nu reflectă neapărat poziția sau opiniile finanțatorului.

Chișinău 2020

Cuprins

I. DESCRIEREA PROBLEMEI	1
II. POLITICI EXISTENTE ȘI APLICAREA ACESTORA	3
III. BENEFICIARII POLITICII PROPUSE.....	6
IV. PROGRAMUL DE ADAPTARE UȘOARĂ PENTRU PĂRINȚI , CADRELE DIDACTICE ȘI STUDENȚII DE LA PEDAGOGIE	7
1. Chestionarea părinților.	8
2. Oferirea de suport informațional părinților și implicarea acestora în procesul de acomodare.....	8
V. IMPLEMENTAREA POLITICII.....	9
VI. IMPACTUL POLITICII	10
VII. ANEXE.....	11

Nu există o revelație mai profundă a sufletului unei societăți decât felul în care își tratează copiii (Nelson Mandela)

Propunerea dată de politici ține de sistemul educațional din Republica Moldova și se referă la procesul de acomodare a copiilor în instituțiile de învățământ preșcolar – grădiniță sau creșă.

I. DESCRIEREA PROBLEMEI

În Republica Moldova, copiii cu vârsta cuprinsă între trei și șase (șapte) ani pot fi înscriși într-o instituție de învățământ preșcolar¹ de către părinți sau reprezentanții legali. Conform datelor Biroului Național de Statistică², în anul 2019, rețeaua instituțiilor de educație timpurie era constituită din 1 486 unități, inclusiv 829 – cu statut de creșă-grădiniță, 543 grădinițe, 89 școli-grădinițe, 23 centre comunitare și 2 creșe. Numărul copiilor înscriși în instituțiile de educație timpurie, în anul 2019, a constituit 149,7 mii persoane. În ultimii ani, numărul părinților care solicită servicii educaționale de la vârsta de 2 ani este în continuă creștere. Deși 829 de grădinițe momentan au și statut de creșă, copiii mai mici de 3 ani sunt acceptați în grupele de creșă doar în limita locurilor disponibile și după niște criterii de înmatriculare netransparente.³ În anul 2018 s-a vehiculat elaborarea de către Guvernul RM a unui proiect de lege pentru a coborî vârsta de acceptare a copiilor în grădinițe de la 3 la 2 ani⁴, însă un regulament în acest sens nu a fost adoptat. Începând cu 1 septembrie 2017, înscrierea în grădinițele din municipiul Chișinău, peste 130 la număr, se efectuează doar în regim online, pe platforma www.egradinița.md; în instituțiile preșcolare din suburbiile Chișinăului și alte regiuni ale Moldovei, copiii sunt înscriși conform metodei vechi de înregistrare manuală.

Adaptarea copiilor la instituțiile de educație preșcolară – grădiniță sau creșă – reprezintă o perioadă de tranziție importantă în viața copiilor și a familiilor acestora. Deseori, această perioadă este asociată cu suferință, stres, agitație și dificultăți, atât pentru copii, cât și pentru părinți. Acest lucru se datorează faptului că atunci când un copil ajunge într-o instituție de învățământ preșcolar, el nimerește într-un mediu nou, cu oameni noi, mediu și regim nou - părinții și persoanele apropiate și cunoscute nu se mai află în preajmă, se schimbă rutina zilei, alimentația, modul de comunicare, etc.

Pentru copii mici de la 1 an, până la 2-3 ani, primele despărțiri de lungă durată de părinți constituie un stres emoțional puternic. Este pe larg acceptat că, atunci când merg la grădiniță, copii plâng foarte mult, sau se îmbolnăvesc frecvent. Și acest lucru este o normalitate pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova. În același timp, acest lucru este inadmisibil în grădinițele din Suedia sau Italia, unde iar părintele este obligat să fie alături de copil pe toată durata de adaptare, pentru ca aceasta să nu se asocieze cu sentimente negative pentru copii.

De cele mai multe ori, personalul grădiniței nu permite părinților să însoțească copilul la grădiniță în perioada de acomodare, ceea ce face procesul de adaptare emoțional și dureros.

În instituțiile preșcolare din Moldova, neadmiterea părintelui în grădiniță sau creșă decât pentru câteva minute în timpul primelor zile de aflare ale copilului la grădiniță este o practică frecventă. Personalul instituțiilor preșcolare adesea încearcă să convingă părinții că este preferabil ca aceștia doar să aducă copilul la grădiniță și să plece imediat. Conform mărturiilor multor persoane, părinții sunt îndemnați să plece de la grădiniță, în

timp ce copilul este emotiv sau plânge. Drept rezultat, copiii sunt separați dur de părinți,

¹ Regulamentul Instituției de Învățământ Preșcolar, aprobat de Ministerul Educației Culturii și Cercetării disponibil pe https://mecc.gov.md/sites/default/files/regulamentul_institutiei_de_educatie_prescolara.pdf

² <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6625>

³ <https://watch.cpr.md/egradinuta-transparenta-vs-coruptie-in-distribuirea-locurilor/>

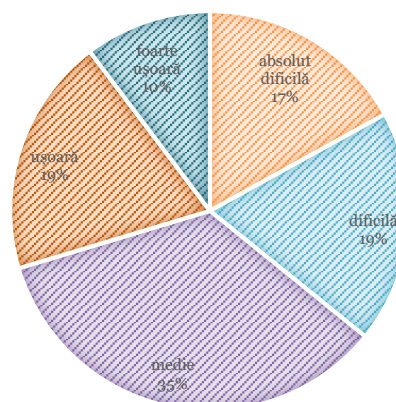
⁴ <https://gov.md/ro/content/copiii-vor-putea-merge-la-gradinuta-de-la-2-ani-din-contul-bugetului-de-stat>

impunându-se o adaptare dificilă care poate duce la eventuale traume pentru copii. Acest lucru se întâmplă în condițiile în care există prevederi de procedură elaborate și aprobate de Ministerul Educației Culturii și Cercetării (MECC) care permit aflarea părintelui lângă copil, în conformitate cu unui grafic prestabilit și prevăd modalități de implicarea directă acestuia în procesul de acomodare.

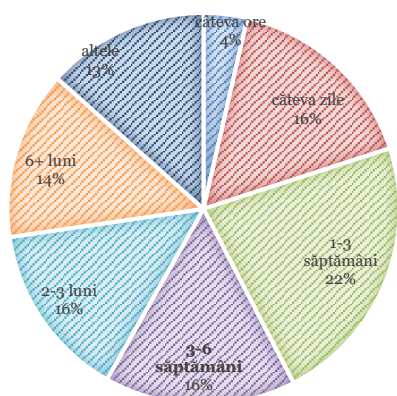
Pentru a înțelege mai bine dificultățile de adaptare a copiilor la grădiniță sau creșă și experiența părinților în acest proces, am realizat un sondaj explorator pe o rețea de socializare în luna martie 2020. Chiar dacă sondajul nu este reprezentativ, acesta ne oferă oportunitatea să înțelegem unde e nevoie și unde se poate interveni la nivel de politici publice și implementarea acestora pentru a face procesul de adaptare a copiilor la grădiniță sau creșă unul mai puțin stresant pentru copii și părinți.

Din părinții respondenți, 36% cred că procesul de adaptare a copilului lor la grădiniță sau creșă a fost dificil sau foarte dificil. Aproape 1/3 din părinții respondenți cred că adaptarea copilului lor la grădiniță sau creșă a fost afectată de faptul că educatorul era prea ocupat și nu acorda atenție și afecțiune copilului, 1/4 cred că una din cauze a fost comportamentul agresiv al educatorilor față de copii, iar 1/4 din respondenți cred că anume faptul că nu li s-a permis să se afle lângă copil în grădiniță mai mult de câteva minute a fost un impediment major. Jumătate din părinți cred că atașamentul excesiv al copilului față de părinte/părinți și 2/3 cred că numărul mare de copii din grupă au afectat experiența de adaptare a copilului lor. 9,3 % din părinții respondenți au menționat că nu au știut cum să își pregătească moral copilul pentru adaptarea la grădiniță.

Dificultatea adaptării la creșă sau grădiniță

Durata adaptării la creșă sau grădiniță

Cei mai mulți dintre părinții respondenți au menționat că procesul de acomodare a durat între o săptămână și trei săptămâni (22,4%), însă, cumulativ, pentru aproape 1/3 din copii acest proces a fost nespus de lung, și a durat de la 3-6 săptămâni (15,8%) până la 2-3 luni (14,5%), iar o mică parte din respondenți au menționat că copiii lor nu s-au adaptat pe deplin niciodată. Doar o mică parte – 4% din părinți au răspuns că adaptarea copilului lor la grădiniță sau creșă a durat doar câteva ore, aliniat cu practicile curente din instituțiile preșcolare din Republica Moldova.

În baza analizei politicilor actuale ale MECC (descrise mai jos) putem deduce că regulile și procedurile de adaptare ușoară, care ar ajuta copilul într-o manieră profesională să se adapteze mai ușor la grădiniță și nu sunt aplicate uniform la nivel național de personalul didactic din cadrul instituțiilor preșcolare de învățământ, fiecare instituție sau cadru didactic în parte având propriile sale reguli și proceduri.

Instituțiile de învățământ nu implementează uniforme proceduri de adaptare ușoară a copiilor la creșă sau grădiniță.

Problema este agravată și de faptul că ajutorii de educator, sau așa numitele dădace nu primesc instruire profesională cu privire la interacțiunea cu copiii. Datorită unui salariu lunar foarte mic, majoritatea ajutorilor de educator nu au studii în pedagogie, provin din mediul rural și nu primesc o pregătire profesională necesară pentru a

interacționa cu copii. În ultimii ani, în mediul on-line sunt multe mărturii ale părinților despre maltratarea psihologică și fizică a copiilor de către dădace.⁵

Un eventual proces de adaptare dificil, ar putea cauza diverse afecțiuni psihologice la copii, emoții și trăiri negative, care ar putea duce și la o integrare dificilă în sistemul de învățământ.

Un alt aspect care îngreunează procedura de adaptare este faptul că un număr mare grădinițe sunt supraaglomerate ca număr de copii, în special în municipiul Chișinău. Conform regulamentului oficial, grupele trebuie să numere 20-25 de copii. În regiunile urbane deseori pot fi înregistrate cazuri când într-o grupă sunt 38-40 de copii, ceea ce îngreunează considerabil procesul de adaptare, atât pentru copii/părinți, cât și pentru personalul didactic. O supraîncărcare a numărului de copii, în special duce la o frecvență mărită de îmbolnăviri la copii, respectiv și procesul de adaptare este întrerupt.

Pandemia de Coronavirus a provocat perturbări majore în viața tuturor oamenilor, iar familiile cu copii simt profund aceste schimbări.

Din 11 martie 2020, grădinițele și școlile din Republica Moldova au fost închise, ca o măsură de prevenire a răspândirii virusului Covid-19. Astfel, pe lângă stresul creat de începerea unei pandemii, oamenii care au la întreținere copii mici au fost nevoiți să se adapteze încă unei probleme fără rezolvare – închiderea grădinițelor. Conform promisiunilor autorităților, instituțiile de învățământ ar putea să fie redeschise pe 1 septembrie, după o pauză de aproape jumătate de an.

Conform declarațiilor autorităților, instituțiile de educație timpurie din țară își vor putea relua activitatea, conform unor reglementări speciale. Acestea prevăd, printre altele, cerința ca fiecărui copil să îi revină o suprafață de cel puțin patru metri pătrați în grupă, inclusiv în spațiile de dormit. Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică a emis o hotărâre cu regulile care vor trebui respectate, după ce vor fi redeschise grădinițele. Printre acestea se enumeră aflarea a maxim 12 copii în grupă.

Majoritatea părinților își doresc ca copii să revină sau să meargă la grădiniță, însă mulți copii și/sau părinții acestora s-au putea să simtă o anxietate și o frică și mai mare, legată de riscurile infectării cu Covid-19. Începerea grădiniței poate fi stresantă în timpuri normale, cu atât mai mult în timpul unei pandemii globale, când copiii au fost izolați aproape 6 luni la domiciliu și au interacționat mai puțin cu semenii lor.

Iată de ce, necesitatea revizuirii politicii de adaptare a copiilor la grădinița devine stringentă și urgentă.

II. POLITICI EXISTENTE ȘI APLICAREA ACESTORA

În Republica Moldova MECC elaborează politicile în domeniul educațional, stabilește obiectivele sistemului de învățământ per ansamblul, precum și obiectivele educaționale pe niveluri și profiluri de învățământ. Implementarea politicii de stat în domeniul învățământului este responsabilitatea organelor locale de specialitate în domeniul învățământului - Direcțiile Raionale/Municipale de Educație. Din păcate, Codul Educației și nici angajamentele MECC din strategia din sectorul educațional și din planurile anuale nu prevăd nimic pentru procedura de adaptare a copiilor la grădinițe și creșe.

⁵ <https://agora.md/stiri/51479/audio--copiii-de-la-o-gradinuta-din-capitala--sperati--injurati-si-loviti--o-mama-a-inregistrat-comportamentul-dadacelor>

Autoarea studiului a făcut o interpelare oficială către MECC, și instituția publică a făcut referință la două surse relevante adaptării copiilor în instituțiile de educație timpurie – una pentru profesioniștii ce activează în grădinițe și creșe și una pentru părinți:

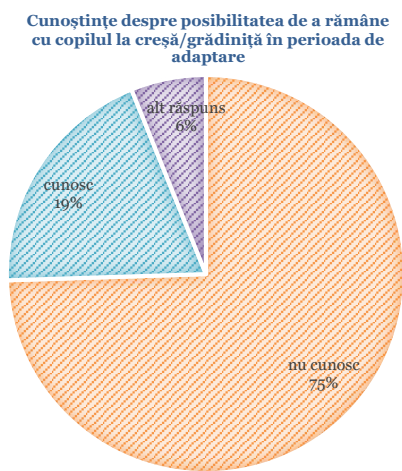
1. *Ghidul pentru cadrele didactice de la grupele de creșă*⁶;
2. *Cum să devii un părinte mai bun pentru copilul tău. Ghid pentru părinții care educă copii cu vârsta sub 3 ani.*⁷

Ghidul pentru cadrele didactice de la grupele de creșă. Autori: Viorica Pelivan și Natalia Zotea, anul 2014:

Ghidul a fost aprobat în 2017⁸ și include un subcapitol dedicat subiectului tranziției de copiilor de acasă la creșă. Opt pagini de recomandări includ informație despre

- Ce simte copilul când se desparte de părinți;
- Cum se manifestă un copil mic în condiții de separare;
- Tehnici de acceptare a separării de acasă;
- Efectele separării și ale pierderii;
- Exemplu de acomodare/adaptare a unui copil;
- Exemplu de planificare a separării treptate a Dăriei (18 luni) de părinții săi;
- Sugestii pentru educatoare pentru a facilita integrarea copilului în sala de grupă la despărțirea de părinți sau alți îngrijitori.

Conform acestui ghid, părintele sau reprezentantul legal poate însoți copilul la grădiniță timp de o oră sau două pentru "primele trei zile, după care prezența acestora se va reduce la jumătate de oră în următoarele 2 zile, dar va rămâne în incinta clădirii și va reveni să petreacă timpul cu copilul în caz că acesta se neliniștește. A opta și a noua zi, părintele va aduce copilul la grădiniță, unde va rămâne împreună cu acesta timp de 15-20 de minute, după care îl va lăsa singur. Copilul va rămâne tot programul de activitate în grădiniță. A zecea zi, părintele va aduce copilul în grădiniță, după care va pleca, întorcându-se numai dacă copilul este agitat. Dacă copilul se simte confortabil, se va întoarce la sfârșitul programului. Dacă este necesar, programul de acomodare pentru copil se va prelungi și în a treia săptămână."

Datele sondajului⁹ realizat de autoare arată că mulți părinții nu cunosc faptul că își pot însoți copilul la grădiniță în perioada de adaptare. Astfel, la întrebarea dacă cunosc despre posibilitatea de a rămâne cu copilul la grădiniță pentru o oarecare perioadă de timp, cu o reducere graduală timp de 10 zile și cu posibilitatea de a reveni în cazul în care copilul se neliniștește, ¾ din respondenți au răspuns că nu cunosc despre acest lucru.

Acest lucru indică clar despre comunicarea inconsecventă și neuniformă a echipei administrative a instituțiilor preșcolare și a educatorilor cu părinții despre existența acestui ghid. Aplicarea neuniformă a acestor prevederi de către personalul didactic și înlocuirea acestora cu propriile sale reguli și proceduri sunt impedimente pentru adaptarea copilului într-o manieră mai ușoară, mai puțin dureroasă, și mai eficientă pentru părinți, educatori, și copii.

⁶ https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_pentru_cadrele_didactice_de_la_grupele_de_cresa.pdf

⁷ https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_pentru_parintii_care_educa_copii_cu_varsta_sub_3_ani.pdf

⁸ Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova nr. 71 din 05.09.2017

⁹ Sondaj realizat pe rețeaua de socializare Facebook, la care au participat 165 de părinți.

Ghidul “Cum să devii un părinte mai bun pentru copilul tău”. Autori: Viorica Pelivan, Natalia Zotea, anul 2017.

Aprobat în 2017¹⁰, ghidul vine cu sfaturi pentru părinți la subiectului integrării copilului în grădiniță și cuprinde 24 de pagini de recomandări practice cu sfaturi despre:

- Pregătirea părinților și a familiei pentru intrarea copilului în grădiniță;
- Pregătirea copilului pentru grădiniță;
- Învățatul la oliță;
- Prima zi la grădiniță;
- Relația Grădinița-Familia.

Astfel, acest Ghid menționează că chiar dacă „o soluție ar fi să stea și părintele cu copilul, la grădiniță, o perioadă” educatorii nu susțin această opțiune. Nu este clar de ce aceiași autori vin cu două seturi de recomandări contradictorii. Ghidul aduce ca și exemplu de impedimente aglomerarea pe care ar face-o un număr mare de părinți în grupă în această perioadă de adaptare, și face referință la faptul că în aceste circumstanțe devine mai dificil pentru educator să organizeze grupul de copii, iar prezența părinților poate face despărțirea și mai grea¹¹.

Spre deosebire de Ghidul pentru cadrele didactice, Ghidul pentru părinți omite faptul că părintele are dreptul să se aplece lângă copil în grădiniță în perioada de adaptare. Mai mult, conform Ghidului pentru părinți, “educatorii nu susțin această variantă”.

Mai mult, ghidul prezintă plânsul copiilor în perioada de adaptare la instituția preșcolară drept o normalitate: „[aproape] toți copiii plâng în primele zile de grădiniță (cam în fiecare dimineață, timp de aproximativ 2-3 săptămâni), deci ar fi bine să vă obișnuiți cu gândul acesta, pentru a nu suferi când o să asistați la plânsetele lor.”

Ghidul prezintă o abordare inadmisibil de permisivă și tolerantă față sentimentele negative ale copiilor legate de adaptare: „Este absolut firesc ca un copil să plângă în primele zile. Cei care au copii știu exact cât de greu îi este unui părinte să-și lase copilul plângând la grădiniță. Este de înțeles, cât de mult sunt tulburați părinții când se gândesc că l-au lăsat pe micuț supărat, „printre străini” ”.

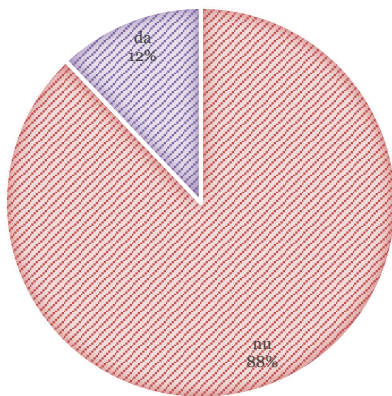
Ghidul pentru părinți are o abordare permisivă și tolerantă față sentimentele negative ale copiilor legate de adaptare.

Pe lângă aceasta, Ghidul pentru părinți conține informație neactuală despre înscrierea copiilor la grădiniță în municipiul Chișinău. Începând cu anul 2017, în municipiul Chișinău, înscrierea copiilor se face pe site-ul www.egradinita.md. Necesitatea actualizării acestui ghid este iminentă.

¹⁰ Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova nr. 71 din 05.09.2017

¹¹ Ghidul “Cum să devii un părinte mai bun pentru copilul tău, pagina 35.

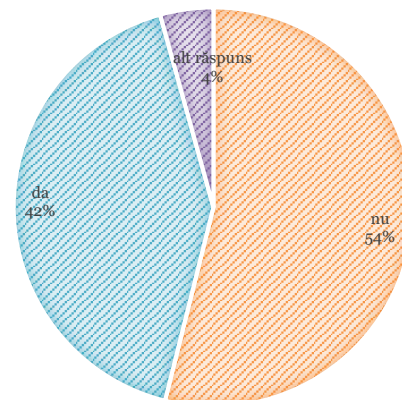
Părinții informați despre existența ghidului "Cum să devii un părinte mai bun pentru copilul tău"?

Un număr mare de părinți nu cunosc despre existența unui ghid care să îi ajute în perioada de adaptarea a copiilor la instituțiile preșcolare. Deși Ghidul "Cum să devii un părinte mai bun pentru copilul tău" este disponibil pe [pagina MECC](#), putem presupune ca acesta nu este adus la cunoștință părinților din simplu motiv că nici cadrele didactice nu cunosc despre acest Ghid și/sau despre responsabilitatea de a anunța părinții despre existența și utilitatea acestuia, respectiv 87,9% din respondenții sondajului nu au fost informați despre existența și utilitatea acestui ghid.

Mai mult de jumătate din părinții ce au participat la sondaj au spus că educatorii nu le-au oferit niciun fel de sfaturi utile sau resurse de informare pentru o adaptare mai ușoară a copiilor și a părinților în instituțiile preșcolare. Acest lucru ne face să credem că personalul didactic din grădiniță nu acordă suport suficient la adaptarea ușoară a copiilor la grădiniță.

Educatorul a oferit informație și resurse de informare pentru o adaptare mai ușoară

În baza analizei politicilor actuale ale MECC constatăm că acestea nu sunt aplicate uniform la nivel național, fiecare instituție sau cadru didactic în parte având propriile sale reguli și proceduri. La nivel de sistem, nu sunt aplicate activități uniforme, coordonate și organizate care ar asigura informarea părinților cu privire la adaptarea ușoară a copiilor la grădiniță. Respectiv, putem concluziona că procesul de adaptare are loc diferit de la o instituție la alta, la dorința și discreția personalului didactic.

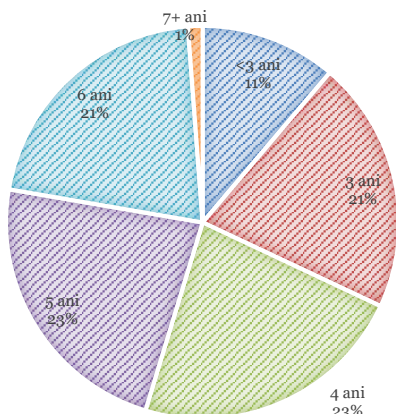
Subiectul acomodării îngăduitoare în instituțiile de învățământ preșcolar a fost mereu unul neatins în grădinițele de stat din R. Moldova și practicat, de regulă, doar în creșele și grădinițele private. Acomodarea bruscă la creșă sau grădiniță este, conform conținuturilor promovate de ghidurile MECC, percepută drept ceva normal și firesc, iar majoritatea instituțiilor de învățământ preșcolar de stat, dau puține alternative părinților în afara de o acomodare bruscă. Chiar dacă au foarte puțin conținut despre cum părinții ar putea să faciliteze ajustarea copiilor la instituțiile preșcolare, ghidurile nu sunt promovate suficient în rândul personalului didactic și nici în rândul părinților și pot fi accesate doar în regim online, pe site-ul MECC. Pe lângă faptul că ghidurile existente elaborate de MECC drept reper pentru părinți și educatori, nu au o aplicare practică uniformă în toate instituțiile de învățământ preșcolar, conținuturile acestora nu corespund în totalitate bunelor practici din alte țări. În răspunsul său la interpelarea autoarei MECC nu a oferit informații despre instruirile profesionale continue ale cadrelor didactice din instituțiile preșcolare (cursuri, seminare, materiale print etc.) cu privire la procesul de acomodare a copiilor care frecventează pentru prima dată o astfel de instituție. În practică, fiecare educator aplică propriile metode de adaptare a copiilor la grădiniță. De cele mai multe ori părinții nu primesc suport din partea educatorilor cum să adapteze copiii mai ușor la creșă sau grădiniță, nefiind implicați în procesul de adaptare, iar asta face adaptarea copiilor și mai dificilă.

III. BENEFICIARII POLITICII PROPUSE

Beneficiari direcți: Copii care merg pentru prima oară la grădiniță sau creșă, părinții și/sau

famiile acestora.

Distribuția vârstei copiilor înscriși în instituțiile de educație timpurie, 2019

În anul 2019, în instituțiile de educație timpurie au fost înscriși 149,7 mii de copii. Distribuția pe vârste a copiilor înscriși în educația timpurie, denotă o preponderență a copiilor cu vârsta de 5 ani – 23,0%. Ponderea copiilor de 4 ani este de 22,7%, de 6 ani – 21,1%, de 3 ani – 20,8%, de 7 ani și peste – 1,2%. Ponderea copiilor cu vârsta de până la 3 ani (cuprinși cu educație ante preșcolară) reprezintă 11,2%. Ponderea copiilor din unitățile din mediul urban a constituit 48,2%. Ponderea copiilor în vârstă de 3 ani și mai mult, cuprinși cu învățământ preșcolar, a constituit 88,8% din numărul total de copii din instituțiile de educație timpurie. Valoarea acestui indicator în mediul rural a fost mai înaltă decât în mediul urban cu 1,3 puncte procentuale. (89,4% și,

respectiv, 88,1%). În profil teritorial, cea mai mare pondere a copiilor în vârstă de 3 ani și mai mult, din total copii cuprinși cu învățământ preșcolar, s-a înregistrat în municipiul Chișinău – 90,3%, în timp ce zona Sud a înregistrat cea mai mică pondere – 86,8%.

Beneficiari indirecti: personalul didactic din creșe și grădinițe. În anul 2019, în instituțiile de educație timpurie au fost încadrate 31,5 mii persoane, care au asigurat activitatea didactică și non didactică. Din numărul total de personal încadrat, 40,8% a fost personalul didactic și de conducere, iar 59,2% – alte categorii de personal.

IV. PROGRAMUL DE ADAPTARE UȘOARĂ PENTRU PĂRINȚI , CADRELE DIDACTICE ȘI STUDENȚII DE LA PEDAGOGIE

Grădinița este un serviciu social important care ajută părinții. Însă, această instituție nu amână rolul important al familiei în viața copilului. Starea emoțională și comportamentul copilului au o corelare directă cu părinții copilului. Perioada de adaptare la grădiniță pentru fiecare copil este diferită. Conform rezultatelor Sondajului menționat mai sus, unii copii au nevoie doar de câteva zile pentru a se obișnui cu noul mediu de la grădiniță, pe când alții au nevoie de săptămâni și chiar luni. De obicei, copilul se adaptează la noile condiții în 2-3 săptămâni. Dacă copilul nu este pregătit corespunzător pentru grădinița de părinți, acest proces se poate dura câteva luni. Dacă etapele

Pentru ca adaptarea copilului la grădiniță să fie cât mai ușoară, nu doar educatorii, dar și părinții ar trebui să acorde suport copilului. Înainte de a înscrie copilul o grădiniță, părinții ar trebui să cunoască cum pot să își ajute copilul să se adapteze mai ușor.

de adaptare au fost respectate, iar copilul și părinții sunt pregătiți să meargă la grădiniță, copilul nu trebuie să plângă la despărțire, și nici într-un caz nu ar trebui să manifeste anxietate și strigăte.

Din acest motiv obiectivul principal al prezentei politici publice îl constituie elaborarea unor procese și prevederi legale care să asigure implicarea părinților în procesul de acomodare, instruirea personalului didactic în vederea implementării acestui program; dar și pregătirea cadrelor didactice în cadrul unui program implementat la nivel național.

Propunerea de program pentru părinți sau reprezentanții legali include 2 componente de bază:

1. Chestionarea părinților cu scopul aflării informației relevante despre copil.

2. Oferirea de suport informațional părinților și implicarea părinților în procesul de acomodare pe etape.

1. **Chestionarea părinților.**

Chestionarea părinților presupune completarea unui chestionar de către părinți, ulterior, chestionarele vor fi colectate, sistematizate și analizate de către educatorul (metodistul și/sau managerul instituției preșcolare) din grupa unde a fost repartizat copilul. Scopul chestionarului este aflarea informației relevante despre copil care va permite educatorului să cunoască mai bine copilul, familia acestuia și să înțeleagă cum se va adapta copilul. Astfel, educatorul va cunoaște informația despre copii care îi va permite să contribuie la o mai bună adaptare a copiilor la grădiniță și îi va permite să ajute părinții în acest proces. Pe lângă datele personale de identificare și componența familiei, chestionarul conține informație relevantă despre copil precum limba de comunicare, starea de sănătate, preferințele alimentare a copilului, detalii despre rutina personală, informații despre posibilele traume sau probleme psihologice, felul în care copilul interacționează cu alți copii sau orice altă informație importantă și relevantă pentru facilitarea ajustării copiilor la instituțiile preșcolare. În municipiul Chișinău, chestionarul poate fi transmis părinților pentru a fi completat în mod obligatoriu prin intermediul platformei www.egradinita.md, concomitent cu procedura de înregistrare on-line. În regiuni, chestionarul va fi transmis părinților de către reprezentanții direcțiilor de sector și managerii instituțiilor preșcolare, ca parte a pregătirii pentru înscrierea copilului la grădiniță și recepționarea actelor respective. Un model în acest sens a fost elaborat ca și parte componentă a acestei politici, și este prezentat inclus ca și Anexa 1.

Chestionarul completat poate fi recomandat drept obligatoriu ca parte componentă a pachetului de acte pe care părinții le depun la înscrierea copilului în instituția de învățământ preșcolar.

2. **Oferirea de suport informațional părinților și implicarea acestora în procesul de acomodare.**

Părinții trebuie informați în avans despre faptul că acei copiii care vor merge pentru prima oară la grădiniță sau creșă pot/trebuie să fie pregătiți pentru o adaptare mai ușoară. Înainte de prima vizită la instituția de învățământ preșcolar, părinții trebuie să cunoască și să aplice mai multe recomandări.

Recomandările pot fi aduse la cunoștință părinților prin instrumente on-line cum ar fi site-ul grădiniței, expedierea de informație pe e-mailul părintelui. În regiuni, unde comunicarea on-line sau pe e-mail nu este posibilă, informarea părinților poate fi făcută pe suport de hârtie sau în formă de ședințe informative cu părinții, organizate la nivel de instituție de învățământ. Modalitatea exactă de pregătire și informare a părinților va fi stabilită de organele competente în domeniu (MECC, Direcțiile Educație). Exemple de comunicare cu părinții copiilor sunt prezentate în Anexa 2 și în Anexa 3.

O etapă importantă în procesul de informare a părinților privitor la adaptarea ușoară este informarea acestora despre etapele de adaptare și obligativitatea de a se afla lângă copil în instituția preșcolară conform unui grafic prestabilit.

După ce copilul a fost oficial acceptat la grădiniță, părintele va fi informat că adaptarea la grădiniță va fi făcută pe etape, iar părintele se poate afla lângă copil conform unui grafic recomandat. Părintelui îi va fi recomandat să stea în grădiniță, până când adaptarea copilului va fi considerată ca fiind finisată cu succes, adică atunci când copilul s-a obișnuit cu mediul nou, iar despărțirea de părinte este ușoară și copilul nu este stresat din această cauză.

Programul pentru cadrele didactice și studenții de la pedagogie

Rolul cadrelor didactice și a personalului grădiniței este esențial în procesul de adaptarea a copiilor la grădiniță, iar parteneriatul educatori-părinți este cheia unei adaptări ușoare pentru copii.

Scopul programului de adaptare ușoară pentru cadrele didactice și studenții de la pedagogie este pregătirea acestora pentru procesul de adaptare a copilului la grădiniță, prin crearea unui modul special de învățare, inclus în Curricula studenților și în Curricula ce tine de atestarea cadrelor didactice și/sau seminarele/instruirile pe care cadrele didactice le fac pentru a menține calificările.

Regulamentul de atestare a cadrelor didactice din învățământul general, aprobat prin ordinul MECC, nr. 62 din 23 ianuarie 2018, prevede că atestarea cadrelor didactice se realizează o dată la cinci ani pentru confirmarea sau conferirea consecutivă a gradului didactic al doilea, întâi și superior. Atestarea cadrelor didactice este benevolă pentru conferirea gradelor didactice și obligatorie pentru confirmarea gradelor didactice. Tinerii specialiști și deținătorii diplomelor de master în științe ale educației/la disciplina predată, care dețin studii superioare inițiale în domeniul de activitate sau la disciplina predată, sunt în drept să participe la procesul de atestare după minim doi ani de activitate educațională. Pentru a se atesta cadrele didactice sunt obligate să participe la formarea continuă. În cadrul formării profesionale continue modulul psihopedagogic este obligatoriu pentru obținerea creditelor de dezvoltare profesională. Astfel, modulul referitor adaptarea ușoară a copiilor la grădiniță, trebuie inclus în Curricula studenților și în Curricula ce tine de atestarea cadrelor didactice și/sau seminarele/instruirile pe care cadrele didactice le fac pentru a menține calificările.

Curricula dată trebuie să conțină în primul rând, aplicarea celor două componente de bază din programul pentru părinți sau reprezentanții legali, și anume:

1. Chestionarea părinților cu scopul aflării informației relevante despre copil.
2. Oferirea de suport informațional părinților și implicarea părinților în procesul de acomodare pe etape și,
3. Asigurarea și monitorizarea procesului de acomodare pe etape;
4. Monitorizarea copiilor;
5. Aplicarea de jocuri educative care ajută copilul la o adaptare mai ușoară.

V. IMPLEMENTAREA POLITICII

Activități detaliate cu privire la implementarea politicii publice vor fi elaborate de către MECC și alte instituții relevante din domeniul educației și trebuie să cuprindă următorii pași:

1. Aprobarea programului de adaptare pentru părinți la nivel de MECC.
2. Asigurarea informării direcțiilor de învățământ, managerilor instituțiilor de învățământ și cadrelor didactice programului de adaptare pentru părinți prin ordinul MECC.
3. Direcțiile de învățământ sau instituțiile de învățământ trebuie să fie numite responsabile de procesul de chestionare a părinților, încă din etapa când părintele înscrie copilul la grădiniță, fie pe o platformă on-line sau fie prin metoda registrelor.
4. O parte importantă din implementarea politicii o constituie organizarea procesului prin care Instituțiile de învățământ oferă suport informațional părinților. Conținutul informativ pentru părinți a fost menționat mai sus.
5. MECC va modifica ghidul pentru cadre didactice și ghidul pentru părinți conform celor mai bune practici pedagogice moderne.
6. MECC va adapta Curriculumul pentru învățământul pedagogic și va include la noile

cerințe.

VI. IMPACTUL POLITICII

Codul Educației al R. Moldova prevede că învățământul preșcolar constituie prima treaptă a sistemului de educație și instruire, care are drept scop principal pregătirea multilaterală a copilului pentru viață, în vederea integrării în activitatea școlară, dezvoltarea capacităților creative prin valorificarea potențialului psihofiziologic și intelectual al acestuia. Pregătirea și implicarea părinților în procesul de adaptare a copilului la grădiniță, prin crearea de condiții emoționale confortabile la copii, ar permite cu eforturi financiare minimale să rezolve o problemă cronică de sistem.

Principalul impact al politicii date este impactul pozitiv asupra stării de sănătate mentală a copilului, deoarece copiii care beneficiază de o acomodare blândă au șanse foarte mari de a se acomoda mai ușor, să aibă încredere în ei și să fie dornici de a explora creșa sau grădinița.

Facilitarea unui proces de acomodare ușoară a copiilor în instituțiile de învățământ, reflectat în proceduri standardizate și ghiduri relevante și curente cu studiile și bunele practici din domeniu adoptate de Ministerului Educației, ar aduce un beneficiu major și părinților, și copiilor, și instituțiilor preșcolare. Drept rezultat, o colaborare mai strânsă dintre părinți și personalul instituției, ar contribui la creșterea calității serviciului educațional per general. Grădinița, ca serviciu de educație, ar asigura o plus valoare la mediul care garantează siguranța și sănătatea copiilor, implicând atât familia, cât și cadrele didactice în procesul de acomodare ușoară.

VII. ANEXE

Anexa 1: Exemplu de Chestionar pentru părinți

Dragă părinte,

Atât pentru copil, cât și pentru familia Dvs., grădinița este începutul unei etape noi și importante din viață. Părinților le revine rolul important de a pregăti copilul să pășească în această etapă cu multă încredere și așteptări reale.

Ne dorim mult ca experiența copilului Dvs. la grădiniță să fie una fericită, constructivă și durabilă. Cu cât vom înțelege mai bine copilul Dumneavoastră, cu atât este mai probabil să asigurăm împreună o adaptare ușoară a copilului la grădiniță.

Dumneavoastră. Vă cunoașteți copilul cel mai bine. Pentru a putea interacționa cu copilul cât mai ușor și pentru a putea să îl ajutăm și să Vă ajutăm în procesul de adaptare la grădiniță, ajutați-ne să cunoaștem mai bine copilul Dumneavoastră, răspunzând la următoarele întrebări:

1. **Prenumele și Numele copilului, Numele utilizat de cei dragi;**
2. **Data nașterii;**
3. **Numele persoanei care completează chestionarul;**
4. **Relația persoanei care completează chestionarul pentru copil;**
5. **Limba de bază în care comunică copilul, dar și celelalte limbi cunoscute/utilizate de copil;**
6. **Ce probleme de sănătate are copilul Dumneavoastră despre care ați vrea să discutați înainte de începerea grădiniței?**
7. **Copilul Dumneavoastră merge de sine stătător la oliță/toaletă? (Da/Nu)**
da nu
8. **Copilul Dumneavoastră doarme la amiază? (Da/Nu)**
 - a. Dacă răspunsul este da, cum adoarme copilul de obicei? *Puțin (<15 min), mult (mai mult de 1 oră), liniștit, etc.*
9. **Descrieți obiceiurile alimentare ale copilului (poftă de mâncare, preferință de alimente, împărțirea mâncării cu alții, etc.)**
10. **Copilul Dumneavoastră are alergii sau intoleranță alimentară la anumite produse? Dacă da, vă rugăm să le enumerați;**
11. **Copilul Dumneavoastră are capacitatea de a se îmbrăca / dezbrăca de unul singur?**
12. **Copilul Dumneavoastră arată interesul să se joace cu ceilalți?**
13. **A existat vreun eveniment semnificativ sau deranjant în viața copilului tău?**
14. **Are copilul Dumneavoastră frici sau traume de care trebuie să fim conștienți?**
15. **Câți copii aveți?**
16. **Sunt ambii părinți cu copilul în mod permanent?**
17. **Copilul se desparte ușor și fără explicații de părinți?**
18. **Copilul împarte jucăriile cu ceilalți?**
19. **Ați discutat împreună despre venirea la grădiniță ?**
 - a. Dacă da, părea interesat?
20. **Credeți că este pregătit pentru grădiniță?**
21. **Există altceva ce ați dori să ne spuneți despre copilul Dumneavoastră?**

Anexa 2: Exemplu de RECOMANDĂRI PENTRU PĂRINȚI, expediate pe email (odată cu înregistrarea pe site-ul www.e-gradinița.md în municipiul Chișinău) sau oferite pe suport de hârtie.

Dragă părinte,

Vă felicităm că ați depus cererea de înregistrare a copilului Dvs. la grădiniță. Acum urmează ca administrația grădiniței să proceseze solicitarea dvs. și să vă ofere un răspuns. Până atunci, dorim să vă oferim câteva **sfaturi utile** legate de o adaptare ușoară a copilului la grădiniță sau creșă.

1. Copilul trebuie anunțat că va merge la grădiniță.

Copilul trebuie să știe ce înseamnă grădinița, la ce să se aștepte când ajunge acolo, și ce se așteaptă de la el. Din această perspectivă va trebui să aveți o discuție cu copilul despre faptul că viața lui urmează să se schimbe, că el va trebui să pornească pe un drum firesc al dezvoltării sale, că va merge la grădiniță.

2. Discutați cu copilul programul său de la grădiniță.

Copilul trebuie să aibă o imagine completă a programului său pe toată durata șederii sale la grădiniță. Discutarea acestui program cu copilul îi va asigura acestuia capacitatea de a recunoaște cele spuse de către noi atunci când va fi singur la grădiniță. Această discuție poate fi demarată în ziua programată pentru vizitarea grădiniței, moment în care copilul poate cunoaște direct personalul din grădiniță și grădinița per general.

3. Efectuați prima vizită la grădiniță.

Dacă instituția de învățământ preșcolar este amplasată în apropierea casei, atunci puteți schimba traseul obișnuit și îi puteți arăta copilului clădirea grădiniței. De asemenea, îl puteți invita să urmărească copiii care se joacă la grădiniță.

4. Copiii cu vârsta cuprinsă între 2,5-3 ani trebuie să fie obișnuiți cu independența în avans.

Până la această vârstă, copilul ar trebui să fie obișnuit cu toaleta. El ar trebui, de asemenea, să poată sta la o masă, să folosească o lingură și o furculiță, să se spele pe mâini și să se spele pe dinți. Cu 2-3 luni înainte de începerea vizitei la instituția de învățământ preșcolar, se recomandă ajustarea regimului zilnic al copilului preșcolar. Dacă este posibil, el ar trebui să corespundă regimului din grădiniță. Este indicat să respectați noul regim chiar și sâmbăta și duminica.

5. Jucați-vă cu copilul Dvs. „de-a grădinița”, simulând viitorul său program!

Una dintre cele mai importante forme de învățare a copilului este jocul. A ne juca „de-a grădinița” nu înseamnă altceva decât o formă prin care continuăm la nivel practic discuția referitoare la programul său zilnic de la grădiniță. Prin joc, copilul va înțelege mult mai bine fiecare etapă a programului său: perioada de joc, prânzul și deprinderea de a învăța să mănânce singur, programul de somn și – cel mai important – revederea cu părinții la finalul programului său de grădiniță.

6. Creați un personaj care să fie alături de copil pe perioada programului.

Dacă veți constata că aveți un copil care are nevoie de un sprijin emoțional mai mare, încercați să găsiți un „substituent” al Dvs., care să fie alături de copil în lipsa Dvs. pe parcursul programului. O jucărie, o pernuță sau un obiect drag copilului va avea darul să-i ofere acestuia confortul psihologic de care are nevoie.

7. A stabili ora la care vreți să-l luați, arătându-i pe ceas și a fi punctuali sunt elemente care vor întări sentimentul de siguranță al copilului,

Copilul va simți din ce în ce mai puțin sentimentul de abandon dacă va înțelege și fi conștient de când vă va revedea. După o perioadă veți constata că se formează o rutină, copilul va învăța că acesta este „serviciul” său și despărțirile nu vor mai fi grele.

8. Încercați în toate etapele să-l convingeți că este o etapă normală din viața unui copil,

Asigurați copilul că grădinița este locul unde va descoperi foarte multe lucruri interesante, că acolo are prilejul să își formeze mulți prieteni de joacă și prin joc el va învăța foarte multe lucruri. Toate acestea trebuie explicate cu răbdare, pe înțelesul său și pe cât

posibil nu lăsați nicio întrebare a copilului fără răspuns. Important este să se reducă teama copilului pentru grădiniță, astfel să aveți un copil foarte bine informat cu privire la ce are de făcut, cu încrederea sa că totul va fi bine și cu garanția oferită de către Dvs. că la sfârșitul „serviciului” său vă veți întoarce împreună acasă.

Adaptare grea: ce să faci?

În timpul adaptării la grădiniță, pofta de mâncare a copilului se poate modifica. Unii copii refuză să mănânce, apar tulburări de somn. Unii copii are putea să aibă o urinare mai frecventă. Datorită stresului și fricilor, copilul se poate îmbolnăvi. Există și cazuri de îmbolnăviri respiratorii. Când adaptarea la grădiniță devine foarte dificilă, psihologii adesea recomandă amânarea acesteia. Dacă copilul este bolnav, atunci ar trebui să fie luat de la grădiniță cu păstrarea locului, iar după recuperare, treceți din nou prin faza pregătitoare acasă.

Greșelile părinților.

Pentru a facilita adaptarea la grădiniță, părinții nu ar trebui:

- Să certe copilul pentru plâns atunci când se discută că acesta va merge la grădiniță.
- Să sperie copilul cu grădinița.
- Să vorbească urât despre educatori și grădiniță.
- De asemenea, părintele nu trebuie să amăgească copilul, asigurându-l că îl va duce acasă în 1-2 ore, pentru că astfel copilul va avea un alt stres, iar încrederea în părinte va fi subminată.

Anexa 3: Exemplu de mesaj de informare către părinți: ETAPELE DE ADAPTARE RECOMANDATE

Bun venit la grădinița noastră!

Te invităm la perioada de acomodare începând cu 2 martie, la ora 9. Copilul Dumneavoastră va face parte din grupa XX. În grădinița noastră sunt XXX grupe, cu copii de vârstă între 2 și 7 ani. Când un nou copil ni se alătură, începem cu o perioadă de acomodare în care părintele este activ, pentru a ne ajuta să implicăm copilul în activitățile noastre într-un mod cât mai ușor pentru Dumneavoastră, pentru copil, și pentru grădiniță. Astfel și Dumneavoastră, ca părinte, veți putea descoperi cum arată o zi în grădinița noastră. Primele zile Veți putea petrece timp într-un grup cu copilul Dumneavoastră, să Vă alăturați jocului, să-l ajutați pe copil să îndeplinească sarcinile puse de educator/educatoare. Acest lucru va permite copilului să obțină emoții pozitive de la grădiniță și să aibă mai multă încredere în sine.

Estimăm în jur de 3-6 zile de acomodare, dar, în cazul în care este nevoie, ar fi bine ca părintele să fie disponibil pentru o perioadă de 2 săptămâni. Fiecare proces de acomodare și perioadă de adaptare sunt diferite pentru fiecare copil. Mai jos sunt descrise etapele generale de adaptare după care ne conducem:

I etapă:

În primele 3 zile puteți fi alături de noi întreaga zi și, în acest caz, veți fi responsabil de copil:

- ziua 1: program de la 8:00 la 11:00
- ziua 2: de la 8:00 la 11:00
- ziua 3: de la 8:00 la 12:00

II etapă:

La următoarea etapă de adaptare, Vă recomandăm lăsarea copilului la grădiniță pentru somn în timpul zilei. Dacă copilul dorește să stea pentru o gustare după-amiază, atunci nu o alegeți mai devreme.

III etapă:

Următoarele câteva zile vor fi individualizate în funcție de nevoile copilului Dumneavoastră. Atunci puteți sta/pleca pentru perioade mai scurte sau mai lungi, trecând treptat îngrijirea copilului în seama educatorului. Educatorii vor fi mereu în apropiere, vorbind cu copilul și încercând să îl cunoască treptat.

Din experiența noastră, cea mai ușoară despărțire de copil este cea determinată, clară și scurtă. În momentul în care ați hotărât să plecați, îi spuneți la revedere copilului în modul pe care îl considerați cel mai potrivit (pupici, îmbrățișări, semn cu mâna, etc.) și plecați. O metodă de despărțire clară este importantă pentru copil. Noi suntem implicați și responsabili de a avea grijă de copil după ce plecați. Nu este ceva neobișnuit ca el să fie trist când plecați, este o reacție absolut normală, însă noi vom fi alături. Vă înțelegem foarte bine că Vă este greu să lăsați copilul la grădiniță.

Vă dorim o adaptare ușoară în grădinița noastră!